

РОЛЬ МІЖНАРОДНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДОПОМОГИ У РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: у дослідженні розглядається вплив повномасштабної військової агресії росії на Україну та наслідки для її цивільної та стратегічної інфраструктури. Особливий акцент робиться на міжнародній фінансовій допомозі, яку надають міжнародні організації, зокрема Міжнародний валютний фонд та Світовий банк, для підтримки економіки та відновлення України після конфлікту. Досліджено необхідність альтернативних методів фінансування та ефективного використання отриманих ресурсів для досягнення стратегічних цілей розвитку та сталості країни.

Ключові слова: міжнародна фінансова допомога; міжнародні організації; економічний розвиток, МВФ, Світовий банк, фінансова стабільність.

Анотація: the study examines the impact of Russia's full-scale military aggression on Ukraine and the consequences for its civilian and strategic infrastructure. Particular emphasis is placed on international financial assistance provided by international organizations, in particular the International Monetary Fund and the World Bank, to support the economy and rebuild Ukraine after the conflict. The need for alternative methods of financing and effective use of the received resources to achieve the strategic goals of the country's development and sustainability has been studied.

Ключові слова: international financial aid, international organizations, economic development, IMF, World Bank, financial stability.

Повномасштабна військова агресія російської федерації призвела до значних пошкоджень цивільної та стратегічної інфраструктури. Сотні тисяч будинків, де проживали громадяни, постраждали та були зруйновані у результаті воєнних дій на території України. Пошкодження або знищення також виявили логістичні центри, великі промислові об'єкти, елементи енергетичної інфраструктури, нафтові бази, заводи та фабрики.

Умови підвищеного ризику змусили багатьох промисловців переміщувати свої підприємства на територію Західної України. Це обумовлено бажанням зменшити можливі втрати внаслідок обстрілів ракетами дальньої дії, які можуть завдати шкоду інфраструктурі. Такий крок спрямований на зниження ризику втрат у бізнесі через можливі воєнні дії. Аналіз політичних та стратегічних розрахунків російської федерації вказує на те, що військові конфлікти можуть завершитися на користь України, адже будь-яка війна зазвичай завершується підписанням мирного договору. А отже, у таких умовах важливість питань відбудови інфраструктури та економічного відновлення стає ще більш актуальною [1; 2].

Україна, як країна в перехідному періоді, зіткнулася з численними викликами та труднощами в процесі свого економічного розвитку. Міжнародна фінансова допомога стала ключовим інструментом, що сприяє стабілізації та стимулює економічне зростання країни.

Проте, міжнародна фінансова допомога може бути неефективною, якщо в державі не відбуваються економічні реформи, а також якщо на бізнес здійснюється тиск зі сторони внутрішньої влади. Згідно з практикою, економіка, яка сприймає ліберальний підхід, має більше шансів на

¹ **Боднар Олена Андріївна**, кандидат економічних наук, доцент, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, e-mail: bodnarolena1606@gmail.com

Bodnar Olena Andriivna, candidate of economic sciences, associate professor, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, e-mail: bodnarolena1606@gmail.com

² **Слободян Тетяна Анатоліївна**, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, Миколаїв, e-mail: tanyaslobodian1051@gmail.com

Slobodyan Tetiana A. – graduate of the Accounting and Finance Faculty, Mykolaiv National Agrarian University, Mykolaiv, e-mail: tanyaslobodian1051@gmail.com

зростання, ніж та, яка піддавалася впливу держави. Для ефективного використання міжнародної фінансової допомоги розумно використовувати програми субсидювання для відновлення пошкоджених галузей, щоб підтримати швидке відновлення виробничих потужностей підприємців або для створення нових промислових зон. Застосування грантового фінансування може сприяти стимулюванню ключових виробничих галузей, які, в свою чергу, відіграють важливу роль у відновленні економіки [2].

Важливим внеском у відновлення економіки України є надання пільгових кредитів від держав-партнерів і міжнародних економічних організацій. Це допоможе компенсувати дефіцит бюджету та забезпечити фінансування важливих соціальних програм і виплат державним установам. Міжнародні партнери будуть мати вплив на відновлення України за двома способами: регіональним і параметричним. Регіональний підхід передбачатиме участь держав-партнерів у відновленні конкретних областей чи населених пунктів. Параметричний підхід буде стосуватися окремих секторів економіки, з особливим акцентом на енергоефективність [1].

З початку війни міжнародні організації виражають абсолютну підтримку Україні і надають значний обсяг фінансової допомоги, який направляється у наш державний бюджет для подальшого розподілу урядом на потреби військового періоду [3].

Незважаючи на великі суми фінансової допомоги та запевнення міжнародних партнерів щодо надання підтримки Україні у необхідному обсязі кошти, що надходять, недостатні для повного задоволення потреб країни. Таким чином, окрім збільшення обсягів міжнародної фінансової допомоги, важливо для України розглядати альтернативні методи наповнення державного бюджету, які враховують потреби у часи війни та відновлення після війни [3].

Отримання зовнішньої фінансової допомоги в 2022-2023 роках допомогло підтримати функціонування економіки України та сприяло у вирішенні проблем валютно-фінансової ситуації у країні. Ця фінансова допомога відіграла ключову роль у забезпеченні стійкості економіки, зниженні темпів інфляції та наданні соціальних послуг національним урядом. Однак, розміри такого фінансування та перевага кредитних джерел в структурі можуть створювати значні ризики щодо боргової кризи [4].

Міжнародна фінансова допомога від таких інституцій, як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк та Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), спрямована на забезпечення фінансової стабільності в країні. Це дозволяє Україні впроваджувати необхідні економічні та структурні реформи, які зміцнюють економічний фундамент та збільшують конкурентоспроможність.

З початку повномасштабної військової агресії росії завдяки підтримці МВФ Україні вдалось забезпечити фінансову та макроекономічну стабільність. Допомога надавалась у рамках різних інструментів (Інструмент швидкого фінансування (Rapid Financing Instrument – RFI) та Механізм розширеного фінансування (Extended Fund Facility – EFF)), а також на пільговій та грантовій основі від міжнародних партнерів через спеціально створений Адміністративний рахунок МВФ. Програма України в рамках EFF спрямована на підтримку стратегії, що сприяє збереженню фіскальної, цінової та фінансової стабільності. Також вона спрямована на сприяння економічному відновленню, одночасно поліпшуючи управління та зміцнюючи інституції для підтримки довгострокового зростання в контексті післявоєнної відбудови та шляху України до вступу в ЄС [5].

Фінансові ресурси, надані Світовим банком та створені трастові фонди, використовуються для підтримки державного бюджету, впровадження інституційних та структурних реформ, а також реалізації довгострокових інвестиційних проектів, що відповідають пріоритетним напрямкам економічного розвитку України. Світовий банк надав гарантію на підтримку державної політики в галузі економічного зростання та стійких фінансових послуг, з метою підтримки України в проведенні структурних реформ у економіці [5].

Міжнародні фінансові інституції також активно сприяють реалізації соціальних програм. Це включає в себе проекти з підвищення якості освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення та боротьби з бідністю. Фінансова допомога сприяє створенню стійкого та справедливого суспільства.

Міжнародна фінансова допомога в Україні не є просто фінансовим ресурсом, вона виступає як каталізатор для стимулювання економічних та соціальних змін у країні. Цей підхід передбачає не лише передачу коштів, але й активну участь у процесах, спрямованих на досягнення сталого розвитку.

Важливим аспектом успішного використання міжнародної фінансової допомоги є ефективне використання отриманих коштів. Забезпечення прозорості та ефективності в управлінні фінансовими ресурсами дозволяє максимально використовувати їх для досягнення стратегічних цілей розвитку.

Паралельно з фінансовою допомогою виникає необхідність в реалізації структурних реформ. Це може включати удосконалення законодавства, укріплення інституцій, покращення управлінських практик та впровадження інноваційних стратегій. Ці реформи стають важливим інструментом для забезпечення сталого та довгострокового розвитку країни, сприяючи позитивним змінам у її економіці та суспільстві.

Отже, міжнародна фінансова допомога виступає не лише як джерело фінансування, але й як критичний фактор, що активує процеси перетворень в економіці та суспільстві України, щоб забезпечити сталість та зростання у довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Боднар О. А. Снідко Є. А. Вплив інфляції на кредитування в умовах воєнного стану. *Modern Economics*. 2023. № 41(2023). С. 6-11. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-01](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-01).
2. Войтюк Т. План відбудови України містить 24 томи. Що він передбачає. *Суспільне. Новини*. 2022. URL: <https://suspilne.media/amp/256982-plan-vidbudovi-ukraini-mistit-24-tomi-so-vin-peredbae/> (дата звернення 21.02.2024).
3. Міжнародна фінансова допомога Україні під час війни. *Kherson Ukraine*. 2022. URL: <https://kreston.ua/mizhnarodna-finansova-dopomoha-ukraini-pid-chas-viyny-zvit-za-6-misiatsiv/> (дата звернення 21.02.2024).
4. Богдан Т. Рятівне коло й побічні наслідки зовнішнього фінансування України. *Економічна правда*. 2023. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/30/696492/#:~:text=Зовнішня%20фінансова%20допомога%20підтримала%20функціонування,тому%20числі%2018%20млрд%20дол.> (дата звернення: 22.02.2024).
5. Багатостороннє співробітництво. *Міністерство закордонних справ України*. 2023. URL: <https://mfa.gov.ua/mizhnarodni-vidnosini> (дата звернення 22.02.2024).